

MESLEKİ TERİMLER SÖZLÜĞÜ

i.Bülent GÜNDOĞDU

ÖZET

Yabancı bir dilde oluşturulmuş yayınları mümkün olduğunca incelemek ve içeriği hakkında bilgi sahibi olmak çok zaman karşılaşılan bir gereksinimdir. Özellikle akademik çalışmalara yeni başlayanlar ve öğrenciler için, bu iş bazen bir probleme dönüşmektedir. Bir yabancı kelimenin farklı bilim dallarında, farklı anlamlar alması, özel mesleki terimlerin biraraya getirilmesini zorunlu kılmaktadır. Bu bildiride özellikle tercüme çalışmalarında karşılaşılan sorunlara hızlı çözüm yolları bulunmaya çalışılmıştır.

ABSTRACT

In more times, it is necessity to study and understand the content of any publication that had been written with other language. This exam may turn into the problem for beginner academician and students. Professional terms must be collect because of the meaning differences of them in different sciences. In this study it has tried to solve the problems about translation fastly.

GİRİŞ

Yabancı yayınların güncel olarak takip edilmesi, çağın gereklerindedir. Dünyada yapılan ilgili diğer yayınlar (internet siteleri, makaleler, kitaplar, ilanlar vb.) sürekli takip edilmelidir. Bu incelemeler için yeterli yabancı dil bilgisinin yanında yeterli kelime bilgisi gerektirir. Ancak yapılan araştırmalarda bu iş ile ilgilenen kişilerin çoğunluğunda kelime bilgisi noksanlığı ve ezberleme problemleri olduğu görülmektedir. Anlam birlikteliğini sağlamak ve istenen kelimeye hızlı ulaşabilmek, zamandan tasarruf ile, daha çok bilgiyi daha iyi anlamaya yardımcı olacaktır.

Jeodezi ve Fotogrametri Mühendisliği için de, bugüne kadar hazırlanmış bu amaçlı, detaylı yayınların azlığı göze çarpmaktadır.

Yapılan bu çalışmada çeşitli kaynaklardan elde edilmiş kelimeler bir bilgisayar programı içerisinde toplanmıştır. Burada amaç kelimelerin araştırılması veya toplanması değil, daha önceden toplanan kelimelerin bir bilgisayar ortamında etkin ve faydalı bir şekilde kullanılmasını sağlamaktır.

Bilgisayarlar, artık hemen herkesin günlük vazgeçilmez donanımlarındandır. Basılmış bir makalenin bile, basılmış bir sözlük ile incelenmesinden çok daha hızlı erişim sağlayan, bilgisayar ortamındaki sözlüklerin kullanımı daha popülerdir. Akademik çalışmaların başlangıcında olan öğrenciler veya araştırma görevlilerinden başlayarak herkes, özellikle elektronik ortam bilgilerindeki kelimelerin karşılığını bir-iki klavye veya mouse hareketi ile bulmak istemektedir.

Bir kelimenin karşılığının istenildiği gibi bulunması da probleme nihai çözümü getirmez. Defalarca bakıldığı halde özellikle bazı kelimeler akılda kalıcı olmamaktadır. Bunların hızlı bir şekilde tesbit edilip ayrı bir çalışma yönteminde ele alınması gerekir.

Diğer taraftan kelimelerin, akılda sürekli olarak kalıcı olabilmesi için eğlenceli bir yol izlenerek tekrar edilmesi gerekir. Bir başka amaç, bilgisayarda yazılı olan bir metnin, detayına inilmeden hızlı bir şekilde gözden geçirilmesi (scimming/scanning) işlemidir. Yazılı metin üzerinde hızlı bir şekilde okuma yapılırken, bilinmeyen kelimelerde takılmadan, bu kelimeler üzerinde imlecin veya mouse un kelimeler üzerinde hareketi ile karşılıkları anında gözlenebilmelidir. Bütün bu amaçlar doğrultusunda, görsel diller ile bir program geliştirilmiş ve kullanıma sunulmuştur.

2. PROGRAMDAN BEKLENENLER VE ÖZELLİKLERİ

Yukarıda belirtilen problemlerin çözümüne yönelik bu program başarıyla görevini yerine getirmektedir. Bu şekilde bir çalışmanın avantajları şu şekilde sıralanabilir:

1. Hızlı bilgi erşimi
2. Sürekli hatırlanamayan kelimelerin daha kolay belirlenerek, ayrıca çalışılması
3. Kayıtlar üzerinde düzeltmenin olanaklılığı ve sonsuz veri girişi
4. İki farklı eksersiz ile kelime tekrarı
5. Metin üzerinde kolay hareketlerle hızlı anlama olanağı
6. İstenen kelime veya metin gruplarının, daha sonra çalışmak amacıyla saklanması, tekrar çağırılması veya basılması
7. Ekran koruyucu nitelikli kelime hatırlatma olanağı
8. Küçük boyut, hızlı ve kolay kullanım
9. Herkese açık olması

Sözü edilen avantajlar ve programın özelliklerinden dolayı, bu çalışma şu an genel amaçlı kullanılan bilgisayar ortamındaki sözlüklerden farklılıklar gösterir. Girilmiş bulunan bilgilerle de özel amaçlı ve mesleğimize yönelik hizmet verecek gruptaki kelimelerdir.

PROGRAMIN TANITIMI

Program jeodezi ve fotogrametri mühendisliğine ait İngilizce – Türkçe 1050 adet, genel ola-

rak da 6000 den fazla kelimeye sahip olup gelişmeye açıktır. (Şekil 1a,b) Normal kelime arama işlemi bilinen, basit bilgisayar sözlükleriyle aynı olduğu için bu kısımda detaya girilmeyecektir. (Şekil2a,b)

a ile ifade edilen kısım, daha önce açıklanan, sürekli hatırlanamayan kelimelerin “seç-ekle” butonu ile gruplandırılması,

b ise, ilgili kelimelerin kayıt veya yazdırılmasıdır.

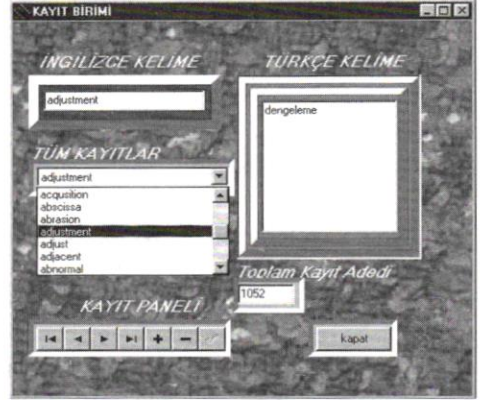
Şekil 3 de kayıtlardan 8 adet Türkçe 8 adet karşılığı ile birlikte, kelimelerin 16 adet butona yerleştirilmesi, karşılığı bulununca bu butonların kaybolması esasıyla çalışan bir kelime ezberleme eksersizi yapılmıştır. Şekil 4 de yine bir önceki çalışmaya benzer şekilde, bilgisayarda belirli bir süre çalışma yapılmadığı takdirde, ekran koruyucu olarak çalışan, hareketli random (kayıtlardan tesadüfi) olarak seçilmiş bir kelime ve karşılığı görülmektedir. Bu pencere çalışmaya ara verildiğinden 60sn. sonra otomatik olarak aktif hale gelir. Şekil 5 de bir metni hızlı gözden geçirmeye yardımcı olan bir form görülmektedir. Windows kısa yolları kullanılarak yapıştırılabilecek bir metin üzerinde a , seçilen kelime ile b de karşılığı görülmekte c de ise yine istenen özel kelimeler listelenip önceki işlemlerde olduğu gibi, kayıt veya yazdırma işlemi yapılabilmektedir. Özellikle şkil 5 de verilen pencere ile daha önce kayıtlı bir text dosyası veya scanner ile taranmış bir metin çok hızlı bir şekilde gözden geçirilebilir. Çok sayıda yazılı metin ile uğraşan kişiler için sözlüğe bakma için harcanan zaman kaybı ortadan kaldırılmıştır. Her yayın ile ilgili bilinmeyen kelimeler yine ayrı ayrı kayıt edilerek daha sonra tekrarlanma olanağı sunulmuş olmaktadır.

3. SONUÇ

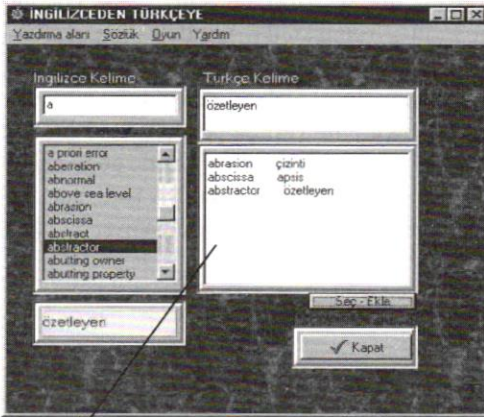
Bu çalışmada mesleki terimlerin bir araya getirilmesinin gerekleri ve avantajları açıklanmaya çalışılmıştır. İlgili amaçlar doğrultusunda, çeşitli sözlüklerden internet sitelerinden veya ilgililerden toplanan mesleki kelimeler ve karşılıkları girilmiştir. Burada sadece 1000 den fazla mesleki kelime girilmiş olmasına rağmen programın data gelişimi kullanıcılara bırakılmıştır. Daha sonra toplanacak kelimelerin ileride girilmesi ve bunların daha aktif ve yaygın kullanımına bir altlık oluşturulması hedeflenmiştir.

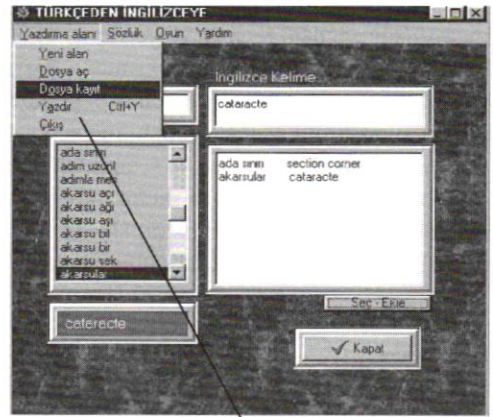
Şekil 1 a-Genel görünüm

b-Kayıt formu

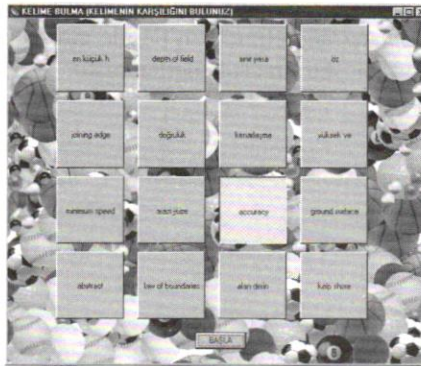

a

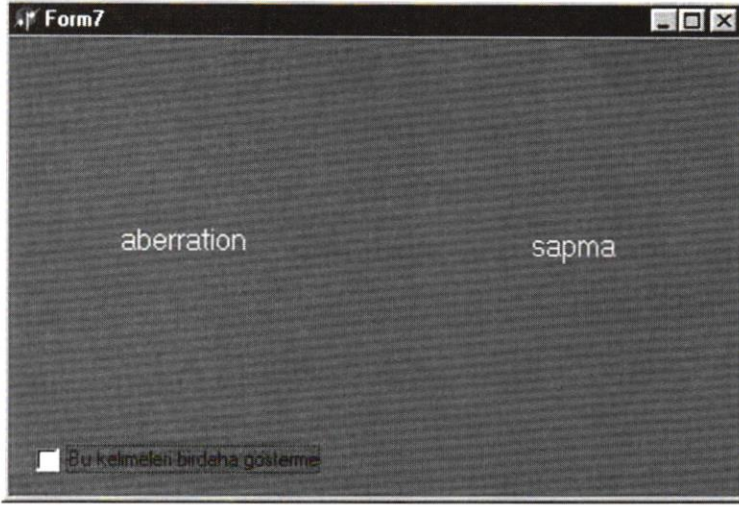

b

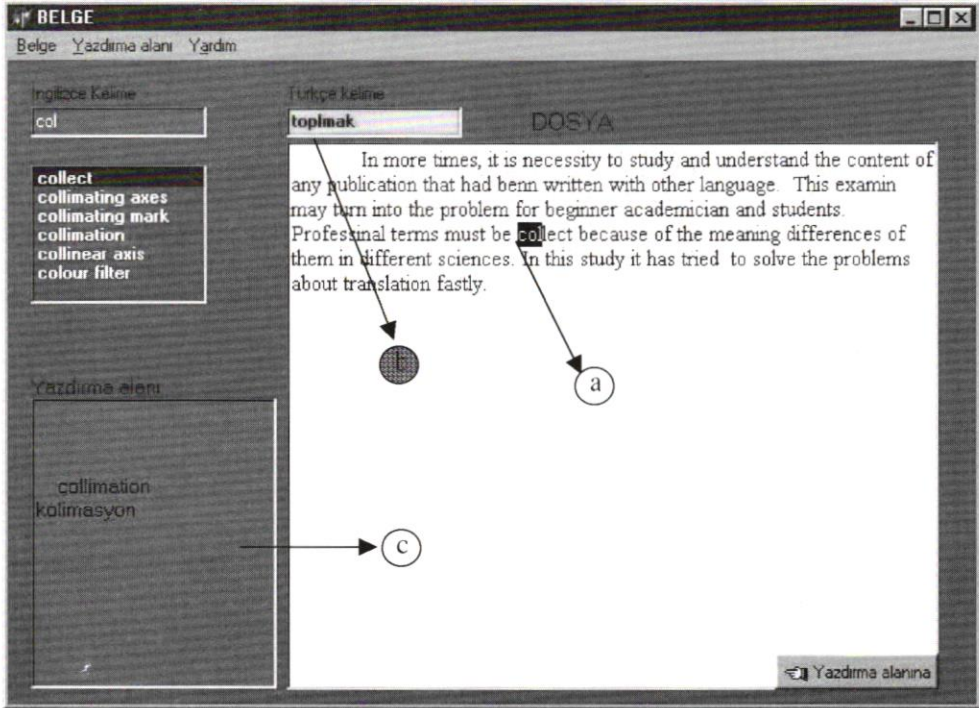
Şekil 2 Sürekli hatırlanılmayan kelimelerin secimi ve dosyalama/yazdırma işlemi

Şekil 3 Sadece istenen dosyadan kelime tekrarı çalışması

Şekil 4 Ekran koruyucu nitelikte kelime hatırlatma formu

Şekil 5 Metin tarama ve hızlı tercüme

KAYNAKLAR

1. Avery R., Bezmez S., Edmons A., Yaylalı M., Red House Sözlüğü İstanbul 1994
2. Ozbalkan N. Teknik Terimler Sözlüğü İstanbul 1988
3. Summers D. Longman. Great Britain 1989
4. Yenal G., Taşpınar G. Golden Dictionary. İstanbul 1996
5. Evinay A.K Haritacılık Terimleri Sözlüğü. Ankara 1973
6. Yerci M. Haritacılıkta Mesleki Terimler Sözlüğü (Yayınlanmadı)